

ע"פ 1896/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 1896/17

כבוד השופט נ' סולברג
פלוני

לפני:
המערער:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
בענ"פ 17-01-2583 מיום 1.2.2017 שניתנה על-ידי
הנשיא א' טל

עו"ד מוחמד ענבوسی

בשם המערער:

עו"ד אריה פטר

בשם המשיבה:

החלטה

1. ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (הנשיא א' טל) בענ"פ 17-01-2583, מיום 1.2.2017, בה נדחתה בקשת המערער לעכב את ביצועו של עונש פסילה שהוטל עליו, עד למתן פסק דין בערעור.

רקע עובדתי

2. ביום 15.12.2014 הגיע המערער לחניית בית ונכנס למכונית אשר נפרצה קודם לכן על-ידי שלושה רעולי פנים אחרים. המערער החל בנסיעה במכונית, במטרה להעבירה לשטחי איו"ש, אך נתפס על-ידי אנשי חברת 'איתורן'. המערער נהג במכונית ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח תקפה. מספר ימים לאחר מכן, שב המערער ונהג במכונית, ללא רישיון וללא ביטוח, כשהוא שיכור. לאחר שניידת משטרה סמויה סימנה לו לעצור, פגע המערער בניידת

עמוד 1

תוך כדי נסיעה לאחור, ולאחר מכן נסע קדימה ופגע בניידת משטרה נוספת. בעקבות מעשיו נזקקו שני שוטרים לטיפול רפואי.

3. ביום 27.12.2015 ניתנה הכרעת דין בבית המשפט לנוער בנתניה, בגדרה נקבע, על-פי הודאת המערער, כי הוא ביצע עבירות של קבלת רכב גנוב, נהיגה ללא רישיון נהיגה, ונהיגה ללא פוליסת ביטוח תקפה. ביום 3.1.2016 ניתנה הכרעת דין בבית המשפט לנוער בפתח-תקוה, בגדרה נקבע, על-פי הודאת המערער, כי הוא ביצע עבירות של נהיגה בקלות ראש, נהיגה בהיותו שיכור, נהיגה ללא רישיון נהיגה, נהיגה ללא פוליסת ביטוח תקפה, והתנהגות הגורמת נזק.

4. ביום 27.11.2016 החליט בית המשפט לנוער בנתניה על צירוף שני התיקים. ביום זה הרשיע בית המשפט לנוער את המערער בביצוע העבירות שלעיל, חייב אותו לחתום על התחייבות בסך של ₪ 6,000 על כך שיימנע במשך שנתיים מביצוע העבירות אשר הורשע בביצוען, והשית עליו עונש פסילה מקבלת או החזקת רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים; פסילה על-תנאי מקבלת או החזקת רישיון נהיגה לתקופה של 10 חודשים; ושל"צ בהיקף של 170 שעות לפחות.

5. בית המשפט לנוער ציין בגזר הדין כי חרף תהליך השיקום המשמעותי שעבר המערער, לא ניתן להתעלם מהחומרה ומהסיכון הטמונים במעשים שביצע. על כן החליט בית המשפט לנוער לסטות מהמלצת שירות המבחן, להרשיע את המערער, ולגזור את עונשו בין היתר לפסילה בפועל. בית המשפט לנוער ציין כי תקופת הפסילה בפועל שנקבעה איננה הולמת את מעשי המערער, אך נקבעה תוך התחשבות בשיפור שחל בהתנהגותו מאז בוצעו העבירות. עוד ציין בית המשפט לנוער כי כחריג, ולשם עידוד הקטין לדרך טובה, לא הוטל עליו רכיב ענישה כספי. בעקבות בקשה שהגיש המערער, הורה בית המשפט לנוער בנתניה, ביום 10.12.2016, על עיכוב ביצועו של עונש הפסילה לתקופה של 21 יום.

6. ביום 1.1.2017 הגיש המערער בקשה לבית המשפט המחוזי לעיכוב ביצוע עונש הפסילה בפועל, עד למתן פסק הדין בערעור. עם הגשת תשובת המדינה ביום 1.2.2017 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לעיכוב ביצוע, מבלי לקיים דיון במעמד הצדדים.

עיקרי טענות הצדדים

7. לטענת המערער, שגה בית המשפט המחוזי כשדחה את בקשתו לעיכוב ביצוע מבלי לקיים דיון בנוכחות הצדדים. המערער טוען כי בהחלטה זו פגע בית המשפט המחוזי בזכותו החוקתית להליך הוגן ובזכותו לגישה לערכאות. לביסוס טענותיו בעניין זה הפנה המערער להלכה שנקבעה בע"פ 1318/07 אלטורי נ' מדינת ישראל (31.12.2007), לפיה יש לקיים דיון במעמד הצדדים בבקשות מעין זו הנדונה כאן, לעיכוב ביצוע. עוד טוען המערער כי הצורך בדיון במעמד הצדדים מתחדד בהיותו קטין.

8. לגופו של עניין, המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי כשדחה את בקשתו לעיכוב ביצוע עונש הפסילה בפועל, והוא מבקש בין השאר לשקול לעניין זה את נסיבותיו האישיות, את הליך השיקום שעבר, ואת עובדת היותו קטין.

9. ב"כ המשיבה טען בדיון שנערך ביום 7.3.2017, כי בשורה של פסקי דין למן ההלכה שנקבעה בעניין אלטורי, נקבע כי אין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים. זאת כאשר מדובר בדיונים שאינם מהותיים, במצבים בהם דיון בנוכחות הצדדים איננו מעשי, או בהליכים שאינם מוסדרים בחוק. כמו כן, נקבע בנוגע להליכים מסוימים כי ניתן להחליט בהם אף ללא דיון במעמד הצדדים.

דיון והכרעה

10. בפסק הדין בעניין אלטורי, קבע השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין, שהוראות החוק מחייבות לקיים דיון במעמד הצדדים בכל הנוגע לבקשות עיכוב ביצוע של עונש פסילה (עניין אלטורי, פסקה ז(20)-(21)). פסק הדין הרחיב בדברי ביקורת על המצב החוקי המחייב זאת, אשר אינו מתיישב עם העומס הרב המוטל על בתי המשפט, ופעמים רבות איננו נחוץ על מנת להבטיח את זכויות הצדדים. כמו כן, הצביע השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין על המצב התמוה שבו לעיתים דיונים בסוגיות ה'מהותיות' של עניין כזה או אחר נדונות על סמך טיעונים בכתב, בעוד בקשת עיכוב ביצוע עונש שכזה נדונה במעמד הצדדים. למרות הקשיים שהועלו, נכתב בעניין אלטורי כי "בחוק המצוי עסקינן לעת הזאת, והרצוי טרם נחקק; אחר הדברים האלה עלי לשוב ולומר, כי ניתוח מערך הסמכויות והזכויות בדיון הקיים מביא לבסוף למסקנה, שכל עוד לא תוקן החוק, אין מנוס מהותרת המצב הקיים, המחייב דיון על פה בבקשת העיכוב, על כנו".

11. אני שותף לדברי הביקורת של השופט א' רובינשטיין בעניין אלטורי, ולעמדתו באשר לצורך בשינוי חקיקה במה שנוגע לדיון בבקשות לעיכוב ביצוע. ראוי לאפשר דיון שכזה על-פי טיעונים בכתב, תוך הותרת שיקול דעת לבית המשפט לקבוע דיון במעמד הצדדים. אך לענייננו, ההלכה שנקבעה בהלכת אלטורי היא המחייבת, ואינני רואה אפשרות לסטות ממנה.

12. על כן, דין הערעור להתקבל, במובן זה שהדיון יוחזר לבית המשפט המחוזי, אשר יקיים דיון בבקשה לעיכוב ביצוע הפסילה בפועל, במעמד הצדדים, ויכריע כחכמתו.

ניתנה היום, י"ז באדר התשע"ז (15.3.2017).

שׁוֹפֵט